

ERIC MECKING • SANDER BOON • FRANK KNOPERS

VAN **GOUD** TOT **BITCOIN!**

De rol van geld bij opkomst en
ondergang van wereldmachten

**GEHEEL
GEACTUALISEERDE
DERDE DRUK**

ERIC MECKING • SANDER BOON • FRANK KNOPERS

VAN **GOUD** TOT **BITCOIN!**

De rol van geld bij opkomst en
ondergang van wereldmachten

Copyright © Eric Mecking, Sander Boon, Frank Knopers
www.geotrendlines.com

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Omslag en opmaak: Bruggn Design, Armando van Bruggen
ISBN 9789083378602
NUR 784
Derde druk, november, 2023

'Als ik moet kiezen tussen vertrouwen in de natuurlijke stabiliteit van goud en de eerlijkheid en intelligentie van overheden, dan adviseer ik u - met alle respect voor die mensen - om goud te kiezen.'

George Bernard Shaw

'Bitcoin, dat geen tegenpartijrisico heeft en niet afhankelijk is van derden, is bij uitstek geschikt om dezelfde rol te spelen die goud speelde in de goudstandaard. Het is neutraal geld voor een internationaal systeem dat geen enkel land het 'exorbitant privilege' geeft van het uitgeven van de wereldwijde reservevaluta.'

Saifedean Ammous

ERIC MECKING • SANDER BOON • FRANK KNOPERS

VAN **GOUD** TOT **BITCOIN!**

De rol van geld bij opkomst en
ondergang van wereldmachten

Inhoudsopgave

Voorwoord	8
Inleiding	10
Deel 1: Geld, goud en schuld	14
1. Wat is geld?	19
2. Waarom goud?	43
Deel 2: De rol van geld en schuld bij opkomen en ondergaan van wereldmachten	56
3. Opkomst Spanje en ondergang door 'gratis' goud en zilver	58
4. Opkomst Nederland en verval door regentenmentaliteit en corruptie	66
5. Opkomst Frankrijk en ineenstorting door barsten allereerste kredietbubbel	90
6. Opkomst Groot-Brittannië en einde goudstandaard	101
7. Opkomst Verenigde Staten van Amerika en begin goud-dollarstandaard	113
Deel 3: Amerikaanse dollar als wapen	132
8. Kantelpunt 1955: eurodollars in de City of London	141
9. Goud uit de gratie	152
10. Centrale banken omarmen eurodollar	160
11. Goud voor olie	168
12. Goudpolitiek centrale banken	176
13. Het Global Casino gaat open!	188
14. Staatsleningen als het nieuwe goud	198
15. Van geldbubbel naar kredietcrisis	209
16. De moeder aller bubbels	222
17. Geopolitieke aardverschuiving: van 'inside' money naar 'outside' money	237
Deel 4: Financieel-economische vrijheid	256
18. Bitcoin, valuta van de toekomst?	258
19. Goud kopen	270
20. Bitcoin kopen	287
Slotwoord	294
Begrippenlijst	296
Literatuurlijst	301

Voorwoord

Precies twee jaar na het uitkomen van *Van Goud tot Bitcoin!* verschijnt er een nieuwe, geheel geactualiseerde, derde druk. Het boek was niet alleen uitverkocht, ook is de geopolitieke situatie in de wereld drastisch veranderd sinds het binnenvallen van Rusland in Oekraïne. De Verenigde Staten van Amerika en de Europese Unie stelden diverse sancties in tegen Rusland en blokkeerden al haar financiële tegoeden op westerse bankrekeningen. Daardoor kwam in één klap een einde aan de globalisering zoals we die afgelopen decennia hebben meegemaakt. Westerse centrale en commerciële banken werden hierdoor verrast, want ze waren gewend aan lage en voorspelbare inflatie. De stijgende rente was een schok na een jarenlange daling, met potentieel catastrofale gevolgen voor westerse schuldeneconomieën.

Het westen besloot Oekraïne financieel en militair te steunen en Rusland te bevechten en economisch te boycotten. Dat veroorzaakte een nieuwe grote tweedeling in de wereld tussen Oost en West, de grootste sinds de Koude Oorlog. Ook veroorzaakte het een grote financieel-economische schok. De aanvoer van grondstoffen uit het Oosten, vooral aardgas vanuit Rusland, stakte en dreef de prijzen op, waardoor er een nieuw probleem ontstond: inflatie. Alles werd duurder, de koopkracht van de bevolking holde achteruit, terwijl overheden zich nog dieper in de schulden staken. Dat leidde ertoe dat de kapitaalmarktrentes wereldwijd pijlsnel stegen en de staatsobligaties, waar ons hele westerse financiële bestel op gebaseerd is, in waarde kelderden.

Toen dit boek eind 2021 voor het eerst uitkwam, bereikten de koersen van cryptomunten duizelingwekkende hoogten. Kort daarna klapte deze cryptobubbel in elkaar, waardoor niet alleen de koersen kelderden, maar ook vele cryptomunten verdwenen. Ook werd duidelijk dat er, zoals bij elke bubbel, weer flink gemanipuleerd en gefraudeerd was. Nu de rook is opgetrokken blijkt eens te meer dat Bitcoin, hoewel lager in prijs, toch overeind is gebleven en door steeds meer banken en een aantal kleine landen wordt omarmd.

Ook goud wist afgelopen jaren meer en meer belangstelling te trekken, zowel van centrale banken als particulieren die het massaal inkochten. Dat de prijs desondanks niet drastisch steeg heeft te maken met de goudpolitiek van westerse centrale banken, het derivatensyndicaat en de Amerikaanse overheid. Die proberen sinds de loskoppeling van het goud en de dollar in 1971, de prijs van goud te drukken en de Amerikaanse dollar als wereldreservevaluta te handhaven. Daarbij hebben zij doen voorkomen dat

hun schulden, de staatsobligaties, risicovrij zijn en zodoende de pijler vormen voor ons huidige financiële bestel. Maar die pijler, die illusie, wordt onderuitgehaald door kelderende obligatiekoersen als gevolg van de snel gestegen rente.

Ook hebben we het boek anders ingedeeld. Het eerste nieuwe deel is nu meer inleidend en gaat over de evolutie en de rol van geld. Achtereenvolgens worden de verschillende vormen ervan door de tijd heen behandeld. Zo wordt duidelijk waarom overheden en (centrale) banken uiteindelijk de controle over het geld naar zich toe hebben getrokken en wat de (nadelige) effecten hiervan zijn. Daarna bespreken we in het tweede deel de rol van geld en goud bij de opkomst en ondergang van verschillende wereldrijken: Spanje, Frankrijk, Nederland, Engeland en Amerika.

Daarmee komen we bij het huidige internationale monetaire en financiële systeem op basis van de Amerikaanse dollar en de staatslening. Dit deel is geactualiseerd en voorzien van drie compleet nieuwe hoofdstukken. Het gaat nadrukkelijker over de geopolitieke rol die de VS spelen, over de belangrijke relatie tussen olie en goud op het snijpunt van geopolitiek en financiële markten, over de goudpolitiek van centrale banken en over de dollar die steeds vaker als wapen wordt ingezet.

In de eerste druk schetsten we drie scenario's en voorzagen we al dat Rusland de Oekraïne binnen zou kunnen vallen. In de huidige editie schetsen we opnieuw de belangrijkste trends die we de komende tijd verwachten. Het geeft de lezer meer houvast om zelf te kunnen inschatten hoe de wereld zich vanaf nu verder zal gaan ontwikkelen. We geven praktische aanbevelingen over het aankopen, bewaren en verkopen van zowel goud als Bitcoin.

We sluiten het boek af met een nabeschuiving over wat in deze tijd geld is en concluderen dat geld eigenlijk te belangrijk is om alleen aan overheden over te laten.

We hebben het boek geheel geactualiseerd door niet alleen alle laatste ontwikkelingen te analyseren, maar deze ook in een bredere historische context te plaatsen, zoals de oliecrisis van 1973 in relatie tot het goud, de Amerikaanse dollar en de Arabische olie. Nog duidelijker dan in de vorige edities blijkt dan dat overheden en centrale banken een eigen agenda hebben, die een steeds grotere stempel drukt op de maatschappij, terwijl hun publieke macht steeds meer afkalft en corrupteert.

We beschrijven wat de rol van goud is in ons huidige bestel en wat de rol van Bitcoin kan zijn in de toekomst van ons geldsysteem. Het zijn private en soevereine vormen van geld die een tegenhanger zijn van het huidige fiatgeldsysteem, waarvan staatsleningen het wankelende fundament vormen.

Inleiding

'It was the best of times, it was the worst of times, it was the age of wisdom, it was the age of foolishness, it was the epoch of belief, it was the epoch of incredulity, it was the season of Light, it was the season of Darkness, it was the spring of hope, it was the winter of despair, we had everything before us, we had nothing before us, we were all going direct to Heaven, we were all going direct the other way – in short, the period was so far like the present period, that some of its noisiest authorities insisted on its being received, for good or for evil, in the superlative degree of comparison only.'

Charles Dickens, 1812 - 1870

In dit boek nemen we u mee op reis. Een reis van het verleden, naar het heden én naar de toekomst van ons geld. Vandaar de titel: *Van Goud tot Bitcoin!* We laten zien dat de werking van geld hetzelfde is gebleven, maar dat geldsystemen door de geschiedenis heen zijn veranderd. Daarbij is ons geldsysteem afgegleden van een goudstandaard naar een goudwisselstandaard, van een goudwisselstandaard naar een goud-dollarstandaard en van een goud-dollarstandaard naar een staatsleningenstandaard, een standaard gebaseerd op louter en alleen ... schulden.

In het geheel nieuwe, eerste deel 'Geld, goud en schuld' leggen we uit wat geld is en hoe het geëvolueerd is, dat het alleen kan bestaan als men er vertrouwen in heeft en dat het energie moet kosten om het te verkrijgen. We leggen uit waarom juist goud door de geschiedenis heen gewaardeerd werd als geld. .

In het tweede deel van dit boek laten we zien dat de opkomst en ondergang van wereldrijken en geldsystemen vaak samengaan. We geven voorbeelden uit het verleden die soms angstvallig veel gelijkenissen vertonen met het heden. We laten zien dat politieke zelfgenoegzaamheid, opportunisme en overmoed uiteindelijk ook het geld aantasten. Want geld en macht gaan hand in hand.

Na het lezen van het tweede deel weet u dat monetaire stabiliteit altijd een relatief begrip is. Dat geldsystemen zich altijd volgens een bepaald patroon ontwikkelen, van waardevol geld tot waardeloos geld. We kunnen het de monetaire cyclus noemen. Ook weet u dan dat spaarders door de geschiedenis heen geregeld grote verliezen leden, omdat ze al hun

geld toevertrouwen aan banken en overheden. In dat opzicht is er in al die eeuwen weinig veranderd. Waar geldsystemen komen en gaan, blijkt goud het betrouwbare anker te zijn. Een constante en stabiele factor. Het enige referentiepunt van waarde.

Van goud naar staatsleningen

In het derde deel leggen we uit hoe staatsleningen stapsgewijs de rol van goud hebben overgenomen als fundament van het financiële systeem. De ultieme poging om de monetaire rol van goud definitief uit te spelen. Door schulden als onderpand te gebruiken kunnen we in het hedendaagse geldsysteem schuld op schuld stapelen. Het resultaat? Zeven decennia van bijna ongecontroleerde geld- en kredietgroei, waardoor we op papier veel rijker zijn geworden. We hebben ons rijk gerekend, omdat we zijn gaan sparen in schulden. Denk bijvoorbeeld aan onze pensioenfondsen, die een aanzienlijk deel van het beheerd vermogen in staatsleningen beleggen, die nu al drastisch in waarde dalen. Beleggingen die echter een belangrijke pijler vormen van onze verzorgingsstaat.

We tonen aan dat het loslaten van de koppeling tussen de dollar en goud in 1971 niet het werkelijke keerpunt was in de monetaire geschiedenis na 1944. Het was slechts het logische gevolg van een ontwikkeling die al veel eerder was begonnen met de opkomst en snelle groei van een private *offshore* interbancaire eurodollar geldmarkt. De inwisselbaarheid van de dollar voor goud tegen een koers van 35 dollar per troy ounce was een schijnwerkelijkheid geworden. Het was simpelweg niet meer te handhaven.

We beschrijven verder hoe het stapelen van schulden naar een hoger niveau werd getild, onder andere via schaduwbankieren en de repomarkt. Banken begonnen dollarleningen te gebruiken als onderpand voor nieuwe leningen, waardoor de geldhoeveelheid steeds sneller groeide en buiten het zicht van centrale banken bleef.

De opkomst van de eurodollarmarkt in de jaren '60 en het schaduwbankieren in de jaren '90 zette centrale banken op een zijspoor. We beschrijven hoe zelfs centrale banken verrast werden door de snelheid waarmee dit nieuwe transnationale dollarsysteem zich ontwikkelde. Nadat het Amerikaanse ministerie van Financiën goud als anker uit het monetaire systeem had gewerkt, begon de Amerikaanse centrale bank de controle over de dollar en het financiële systeem te verliezen. De gevolgen daarvan worden steeds zichtbaarder en groter. Grote volatiliteit op de financiële markten, een aanhoudend stijgende rente en een monetair beleid dat niet meer werkt. Zelfs het grootschalige opkopen van staatsleningen sorteert geen effect meer en werkt nu zelfs sterk verlieslatend. Het huidige systeem blijkt inherent instabiel, de mondiale architectuur blijkt sterk verouderd, de macht van centrale banken blijkt een illusie.

Van goud naar Bitcoin

Ook nu weer zitten we op een belangrijk kantelpunt in de geschiedenis. Een uiterst belangrijk kantelpunt, want wereldwijd worden de bubbels doorgeprikt op de aandelenmarkten, huizenmarkten en obligatiemarkten... de moeder aller bubbels. Daarbij staat niet alleen het dollarsysteem, maar ook het verdienmodel van commerciële banken onder druk. Innovaties als cryptomunten en fintech gaan het nieuwe internationale monetaire en financiële systeem van de 21e eeuw vormgeven. Rondom deze innovaties ontstaat inmiddels een geheel nieuwe vorm van financiële dienstverlening. En daarin spelen Bitcoin en de blockchaintechnologie een cruciale rol. De komst van Bitcoin in 2009 was een reactie op de kredietcrisis van 2008, toen het financiële systeem moreel bankroet werd verklaard. Banken bleven met overheidsgaranties overeind, maar de belastingbetaler moest de rekening betalen.

Bitcoin en blockchaintechnologie hebben de deuren geopend naar een nieuwe economie, waar iedereen rechtstreeks en zonder tussenkomst van een centrale autoriteit zaken kan doen. Een wereld waarin mensen wereldwijd betalingen kunnen doen, niet gehinderd door hoge transactiekosten, verouderde banksystemen of economische sancties. De snelheid waarmee deze nieuwe technologie zich ontwikkelt maakt overheden, centrale banken en commerciële banken nerveus. Raken ze hun bevoorrechte positie kwijt om geld in omloop te brengen? Of gaan ze met hun eigen digitaal centralebankgeld nog een ultieme poging doen om de totale controle te krijgen?

In het vierde deel van dit boek beschrijven we waarom goud en Bitcoin juist nu zo belangrijk zijn, ook om uw vermogen te beschermen. We leggen uit hoe Bitcoin en de blockchaintechnologie werken, waarom ze zo revolutionair en van groot maatschappelijk belang zijn. We beschrijven alles wat u moet weten en moet doen op weg naar meer financiële vrijheid en soevereiniteit. Met dit boek geven we u de instrumenten die u nodig heeft om het monetaire systeem beter te begrijpen, om u goed voor te bereiden en uw vermogen veilig door de huidige crisis te loodsen.

Deel 1: Geld, goud en schuld

'Als mensen vandaag het geldsysteem begrijpen, breekt morgen de revolutie uit.'

Henry Ford, 1864 - 1947

Wat is geld? Die vraag zouden we kunnen beantwoorden aan de hand van de functies die het vervult, als ruilmiddel, rekenmiddel en spaarmiddel. Maar dat is niet de essentie van wat geld is. Het is in de basis slechts een instrument dat mensen wereldwijd in staat stelt goederen en diensten uit te wisselen met als uitgangspunt wederzijds voordeel. Het is een instrument dat alleen kan functioneren als mensen erop kunnen vertrouwen dat het haar functie blijft vervullen en als iedereen op basis van dezelfde spelregels kan deelnemen aan het economische verkeer.

Door de geschiedenis heen is de verschijningsvorm van geld vele malen geëvolueerd, maar de functie bleef altijd hetzelfde: het faciliteren van handel binnen een samenleving. Of het nu gaat om kleitabletten in het oude Babylonië, kerfstokken in de vroege middeleeuwen, schelpen uit de Malediven, grote ronde stenen op het eiland Yap in de Stille Oceaan of moderne bankbiljetten. Het zijn instrumenten die op zichzelf geen waarde vertegenwoordigen, maar die hun waarde ontleen aan het vertrouwen dat andere mensen het instrument zullen accepteren in ruil voor goederen en diensten.

Geld als schuld

Geld is dus slechts een middel, een boekhoudkundig systeem, om schulden en vorderingen bij te houden en te vereffenen. Het is een objectieve standaard, die iedereen gelijke kansen hoort te bieden om deel te nemen aan het economische verkeer en op die manier waarde toe te voegen. Het is een instrument dat mensen in staat stelt hun intellectuele capaciteiten te ontplooiën en daarmee niet alleen de vruchten van hun werk te kunnen plukken, maar ook de samenleving een dienst te bewijzen.

Geld behoort ook geen waardeoordeel te hebben. Het heeft niet de macht om de waarde van een product of dienst te bepalen, want die waarde wordt uitsluitend bepaald door diegenen die hun geld daarvoor beschikbaar willen stellen. Op basis van talloze transacties, die dagelijks op vrijwillige basis en vanuit wederzijds voordeel tussen alle deelnemers van de economie plaatsvinden, komen prijzen van producten, diensten, kapitaalgoederen en arbeid tot stand. In deze prijzen ligt dus alle informatie en kennis besloten die op dat moment bij alle marktpartijen in de samenleving aanwezig is.

Hieruit volgt een natuurlijke ordening en allocatie van kapitaalgoederen in de economie, waarin marktpartijen streven naar maximalisatie van winst en toegevoegde waarde. Het is dit mechanisme, dat econoom Adam Smith omschreef als *'the invisible hand'* en dat in de Oostenrijkse economische school *'catalactics'* wordt genoemd, wat zorgt voor een efficiënte allocatie van kapitaal en daarmee voor maatschappelijke vooruitgang en welvaart.

Sociaal contract

Geld is in essentie dus een sociaal contract. Het kan haar functie alleen vervullen als de integriteit ervan wordt gewaarborgd. En dat vereist discipline die op verschillende manieren kan worden verkregen. Dat kan op natuurlijke wijze, door fysieke barrières op te werpen die de geldcreatie beperken, of op contractuele wijze, door wettelijke kaders te scheppen die de geldcreatie moeten reguleren. Zoals we in het tweede en derde deel van het boek laten zien is de verleiding om deze discipline los te laten door de geschiedenis heen altijd te groot gebleken. En hoewel een geldsysteem louter op basis van vertrouwen op korte termijn kan werken, blijkt het op lange termijn geen solide basis die de integriteit van het geld en daarmee voor het functioneren van de gehele samenleving kan garanderen.

De kwaliteit van het geld gaat hand in hand met de maatschappelijke moraal. Wanneer de corruptie toeneemt en rijkdom meer en meer verkregen wordt door gunsten, macht en invloed dan door tucht van de vrije markt, wanneer overheden bepalen wat de juiste prijs voor alles behoort te zijn, ondernemers meer bezig zijn met het regelen van vergunningen dan met ondernemen, het aanvragen van subsidies meer loont dan werken, dan is dat het begin van het einde. Onder die omstandigheden is het niet meer mogelijk structurele welvaart op te bouwen met elkaar, maar alleen nog ten koste van elkaar. Wie de regels misbruikt wordt rijk, wie ze volgt blijft arm. Wie speculeert wordt beloond, wie spaart wordt bestraft.

Geld en staat

Zonder een objectieve waardestandaard vervalt de waarde van het geld en daarmee ook de moraal van de mensen. Zoals we in het tweede deel van dit boek zullen beschrijven speelde geld een cruciale rol in de opkomst en ondergang van alle wereldmachten. Door het monopolie over geldcreatie naar zich toe te trekken weten overheden een voedingsbodem te creëren voor imperialistische ambities.

Zodra iemand de controle over het geld naar zich toe weet te trekken wordt het principe van neutraliteit aangetast. Het opent dan de weg naar een vierde functie van geld, namelijk overdracht van vermogen. Wie geld kan creëren kan zich daarmee een deel van de economische productie toe-eigenen, zonder daar waarde tegenover te stellen. En als daardoor de geldhoeveelheid toeneemt, dan vindt er ook een overdracht van koopkracht plaats van spaarders naar schuldenaren. Door inflatie daalt de waarde van spaargeld, terwijl schulden goedkoper worden afgelost. Onder een goudstandaard kan dit proces plaatsvinden door de gouddekking van het geld te verlagen, in een ongedekt geldsysteem door meer geld in omloop te brengen of de munt te devalueren. In al deze gevallen vindt er een overdracht plaats van spaarders richting schuldenaren.

Wanneer men ziet dat een politieke elite zichzelf door middel van corruptie en vriendjespolitiek verrijkt en geen begrip meer heeft van de noden haar burgers, dan zullen de mensen het geld en alles wat met rijkdom en kapitalisme geassocieerd wordt verwerpen. Overheden zullen aan deze sentimenten gehoor geven door nieuwe wetten en regels te introduceren die de vrije markt verder verstoren en die de economische situatie verder verslechteren. Ook zal de overheid meer financiële repressie toepassen om dalende belastinginkomsten tegen te gaan.

De politiek zal proberen aanspraak te maken op *'overwinsten'* van bedrijven, zodat consumenten een *'eerlijke'* prijs betalen voor hun eerste levensbehoeften. Bedrijven krijgen de schuld van hogere prijzen die overheden zelf door wanbeleid hebben veroorzaakt en worden beticht van *'graaiflatie'*. In al deze termen ligt een waardeoordeel besloten, namelijk dat de overheid kan weten wat de juiste winst voor een bedrijf of de juiste prijs voor een product zou moeten zijn. Overheden zullen het narratief overnemen dat de burger beschermd dient te worden tegen de grote en machtige bedrijven. Dat zijn juist stappen in de richting van een communistische samenleving.

Staatsobligaties

Na de Tweede Wereldoorlog heeft een geleidelijke transitie plaatsgevonden van goud naar de Amerikaanse dollar met de staatslening als waardestandaard. Met verstrekkingen, want het faciliteerde een systeem waarin toenemende productiviteit van de reële economie in steeds mindere mate ten goede kwam aan burgers en bedrijven en steeds meer aan overheden.

Doordat staatsobligaties de rol van goud hebben overgenomen vloeit een significant deel van de wereldwijde spaaroverschotten van burgers, bedrijven en landen naar staatsobligaties, waardoor overheden vrijwel onbepaald kunnen lenen en steeds meer taken naar zich toe kunnen trekken. Er is een symbiose ontstaan tussen banken, pensioenfondsen, verzekeraars en overheden, waarbij de één staatsobligaties nodig heeft en de ander die kan verstrekken. Centrale banken kunnen in dit monetaire systeem geen onafhankelijk beleid meer voeren, omdat hun belangrijkste taak is om het vertrouwen in de waarde van staatsleningen te waarborgen. Dat betekent dat zij altijd zullen moeten ingrijpen door staatsobligaties op te kopen en indien nodig zelfs over zullen gaan op monetaire financiering.

De kern van de kapitaalmarkt wordt in het huidige monetaire systeem gevormd door de staatsleningen en kent daarmee een privilege toe aan overheden in het algemeen en de Amerikaanse overheid in het bijzonder. De Amerikaanse dollar vervult de rol van wereldreservemunt, wat betekent dat de Verenigde Staten zich niet alleen kunnen financieren uit binnenlandse spaaroverschotten, maar ook uit die van de rest van de wereld. Dit exorbitante privilege hebben de Verenigde Staten afgelopen decennia optimaal benut door een groot leger op te bouwen en Europese landen in hun invloedssfeer te betrekken. Maar zoals de geschiedenis leert zal ook de Amerikaanse hegemonie niet eeuwig stand kunnen houden.

'Dit boek beschrijft op zeer heldere wijze het zelden vertelde verhaal van het ontstaan van de eurodollarmarkt, van de ontwikkeling en de verstreckende gevolgen daarvan.'

Lex Hoogduin – ex-adviseur van Wim Duisenberg bij de ECB, ex-directeur van De Nederlandsche Bank en emeritus hoogleraar economie aan de Rijksuniversiteit van Groningen.

Precies twee jaar na het uitkomen van *Van Goud tot Bitcoin!* verschijnt er een geheel geactualiseerde, derde druk. Intussen is de geopolitieke situatie in de wereld drastisch veranderd met de Russische invasie in Oekraïne en oorlog in het Midden-Oosten. De wereld dreigt uiteen te vallen in verschillende machtsblokken: de macht van de Verenigde Staten brokkelt af en maakt plaats voor een multipolaire wereldorde.

Een decennialange periode van globalisering en dalende rentes is ten einde gekomen, waardoor onze koopkracht daalt en schulden onhoudbaar dreigen te worden. Jongeren kunnen amper een huis kopen en hebben geen zekerheid over hun toekomst, ouderen maken zich zorgen over hun spaar- en pensioengeld. De kloof tussen rijk en arm groeit en steeds meer mensen verliezen het vertrouwen in het financiële en politieke systeem.

Het huidige kantelpunt is niet uniek. In dit boek leest u over soortgelijke situaties: over de ondergang van wereldmachten, geopolitieke breuklijnen en de neergang van valuta. We laten zien hoe belangrijk solide geld is voor het functioneren van de samenleving en hoe risicovol het is als overheden controle krijgen over het geld. De laatste decennia namen staatsleningen de rol van goud over als fundament van ons geldsysteem. Sindsdien sparen we in schuld. Onwaarschijnlijk, maar waar.

We beschrijven de opmars van de eurodollarmarkt sinds de jaren '60 en de opkomst van schaduwbanken vanaf de jaren '90. Deze ontwikkelingen versnelden niet alleen de globalisering, maar ook de enorme schuldenopbouw, die een aaneenschakeling van financiële bubbels veroorzaakte. We vertrouwen dat centrale banken en overheden dit systeem overeind kunnen houden, maar we dansen op een vulkaan.

Als u dit boek heeft gelezen, begrijpt u pas echt hoe fragiel ons financiële systeem is geworden en hoe het verleden u als leidraad kan dienen voor de toekomst. We beschrijven waarom het juist nu belangrijk is om goud en Bitcoin te bezitten. Want u dient goed voorbereid te zijn. Dit boek wijst u de weg.

GEOTRENDLINES.COM

